

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول : مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان قاطمی، خیابان بهرام‌مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • شماره: ۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۰۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

شترق

سه‌شنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۲۱ شوال ۱۴۴۵ • ۳۰ آوریل ۲۰۲۴ • سال بیست‌ویکم • شماره ۴۸۲۲ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر_تهران ۱۴:۰۱ • اذان مغرب ۱۹:۱۰ • اذان صبح فردا ۳:۳۹ • طلوع آفتاب ۵:۱۲

www.sharghdaily.com

aparat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

مورد خاص ظریف – هاشمی

قادر باستانی

بژوهشگر و مدرس

مردم احیا خواهد شد. در هر صورت رقیبان باید در یک سال باقی‌مانده خود را برای رقابت آماده کنند.

سنت انتخابات ریاست‌جمهوری در آمریکا، جالب توجه است. در آنجا حزب رقیب دولت مستقر در یک سال باقی‌مانده به انتخابات، رقابت‌های درون حزبی را شفاف پیش می‌برد. دیدگاه‌های مختلف داخل یک حزب، نمایندگانی می‌یابند و آنها با هم به مناظره و بحث می‌پردازند و در ایالت‌های مختلف، خود را در معرض رأی اعضای حزب قرار می‌دهند و در نهایت همه از نامزد نهایی حمایت و برای پیروزی‌اش تلاش می‌کنند. نکته جالب دیگر، دوفزری‌بودن نامزدهاست، یعنی رئیس‌جمهور و معاون رئیس‌جمهور، همراه هم مطرح می‌شوند.

در نظام سیاسی ما اگرچه بر انتخابات و رقابت تأکید می‌شود اما سیستم حزبی مناسب و شفاف نداریم. احزاب ما شب انتخابات فعال می‌شوند و فردای انتخابات به خواب زمستانی می‌روند. در برخی ارکان حکومت، انتقاد جدی از نظام انتخاباتی و دموکراسی غربی وجود دارد اما جایگزین مشخصی برای آن مطرح نمی‌کند. توجه به این نمی‌شود که مردم‌سالاری، یک دستاورد بشری است و خاص جوامع غربی نیست و اصول آن جهان‌شمول است.

در چند سال اخیر متأسفانه فرایند ناگوار خالص‌سازی، کنشگران

زمین‌خوانی

زلزله خوی و بحران آب در منطقه ارومیه

مهدی زارع

دانشمندان دریافته‌اند که افرودن و تزریق آب، می‌تواند باعث لغزش صفحات گسل‌ها شود، اما حذف آب نیز به نوبه خود ممکن است زمین‌لرزه‌هایی در خارج از صفحه گسل‌ها و در منطقه پیرامون ایجاد کند. آب وزن زیادی دارد. برداشتن چنین سنگینی‌ای از پوسته، تعادل بر روی پوسته زمین را تغییر می‌دهد و در نتیجه، پوسته باید خود را دوباره تنظیم کند. چنین تغییراتی باعث بالآمدن نسبی پوسته زمین در پیرامون محدوده حذف توده بزرگ آبی می‌شود. همان‌طور که پوسته زمین خود را تنظیم می‌کند، به بخش‌های پیرامونی محدوده حذف آب‌های سطحی و زیرزمینی استرس وارد می‌شود.

در آذربایجان غربی سه دشت پهناور ارومیه، خوی و سلماس در آذربایجان غربی با مسئله جدی فرونشست زمین مواجهند. در دشت خوی سرعت فرونشست سالانه سه تا هفت سانتی‌متر است. بر اساس اعلام شرکت آب منطقه‌ای آذربایجان غربی هرسال ۳۲ میلیون مترمکعب کسری آبخوان و اضافه‌برداشت از چاه‌های مجاز و غیرمجاز در استان اتفاق می‌افتد. بهمن ۱۴۰۰ مدیر سازمان زمین‌شناسی حوزه شمالغرب اعلام کرد که آذربایجان غربی ۲۳ محدوده مطالعاتی حوزه آب دارد که از این تعداد، ۱۶ محدوده ممنوعه بوده و هفت منطقه آزاد است. فرونشست‌ها در استان از سال ۹۵ شدت گرفته است.

طبق یک مطالعه در سال ۲۰۲۳ که در مجله معتبر نیچر منتشر شد، خشک‌شدن دریاچه سالتون در جنوب کالیفرنیا نیز ممکن است توضیح دهد که چرا کالیفرنیا برای یک زلزله بزرگ در گسل جنوبی سن آندریاس به تأخیر افتاده است. زمین‌لرزه‌های بزرگ هر ۱۸۰ سال یک بار پس از زمانی رخ می‌دهد که سطح آب دریاچه به نقطه اوج

روستای یزوتیاب در دهستان جهلیان بخش مرکزی شهرستان کنارک در استان سیستان و بلوچستان است که با گذشت چندین روز از سیل همچنان درگیر خسارات ناشی از سیل است.

عکس: امیر حسین نظری، تسنیم

دغدغه‌های طبیعیانه

میراث‌های رفتاری جهانی

عبدالرضا ناصر مقدسی

متخصص مغز و اعصاب

اگر علاقه‌مند به آثار باستانی باشید، می‌دانید که تمام کشورها در پی ثبت آثار باستانی خود به‌عنوان میراثی جهانی هستند. این موضوع نه‌تنها منجر به حفظ و نگهداری بهتر این بناها می‌شود، بلکه باعث شناساندن این آثار و گذشته آن ملت به جهان شده که به غیر از ترویج فرهنگی، با جذب توریست اثر اقتصادی شایانی هم برای آن کشور دارد. خوشبختانه این موضوع محدود به آثار باستانی نبوده، بلکه آثار طبیعی و حتی معنوی را نیز شامل می‌شود. آثاری همچون آیین‌ها، جشن‌ها و حتی شخصیت‌های مهمی مانند مولانا، به گمان من باید رفتارهای ارزشمند ریشه‌دار در سنت‌ها که به حفظ جوامع کمک کرده و اکنون نیز نگهدار ارزش‌های مدرن و دموکراتیک هستند، به این فهرست اضافه شود. شاید در جهان ما چنین میراث‌هایی که ناملموس‌ترین شکل میراث‌ها بوده و به‌شدت در معرض خطر هستند، بیشتر از هر چیزی نیازمند چنین حمایت‌هایی باشند. یکی از این موارد، در جهانی که تسامح در آن دارد به حداقل می‌رسد و ما هر روز شاهد جنگ انسان‌ها بر سر عقایدشان هستیم، سنت‌هایی هستند که به تدریج تساهل و تسامح را ترویج کرده‌اند و نمونه آن دموکراسی شناخته‌شده هند است؛ به‌خصوص با عطف به این نکته که هند ملکتی شامل مذاهب مختلفی بوده که نتوانسته‌اند علی‌رغم اختلاف‌ها، همدیگر را تحمل کرده و در یک تساهل نسبی با هم زندگی و همزیستی داشته باشند. درست است که بنیان‌گذاران هند جدید بر این موضوع تأکید کرده‌اند، ولی باید توجه داشت که هند، تاریخی بسیار طولانی داشته و این مفاهیم و ارزش‌ها یک شیشه به وجود نیامده‌اند.

این رفتار جهانی ارزشمند این روزها اما در معرض خطر است. انتخابات هند در جریان است و بیشتر نظرسنجی‌ها بر این اعتقادند که نارندرا مودی و حزیش یعنی «بی‌پی‌جی» مجدداً برندهٔ این انتخابات خواهند شد. اما مشکلی که وجود دارد، عقاید و رفتارهای تدرروانه مودی و حمایت یک‌جانبه از اکثریت هندوها در این کشور است. نوک پیکان او نیز به سمت مسلمانان اشاره رفته و آن‌طور که گفته می‌شود وضعیت مسلمانان در هند هیچ‌گاه در طول این دموکراسی دیرپا تا این اندازه بد نبوده است. میزان خشونت‌ها علیه مسلمانان افزایش یافته و حتی مدارس و مساجد آنها تخریب می‌شود. مشخص است که چنین روش‌هایی صرفاً نوعی تدروری را به دنبال خواهد داشت که این‌بار نه‌تنها هندوها، بلکه دامن رفتارهای مسلمانان هند را هم خواهد گرفت. حاصل فقط به گسترش خشونتی منجر خواهد شد که جان مردمان را به راحتی می‌گیرد. دموکراسی هند آن‌طور که پایه‌گذارانش تأسیس کردند، یک میراث رفتاری جهانی است که می‌تواند الگویی برای سایر کشورها در دنیایی باشد که به راحتی مردمانش قربانی خشونت‌ها و تعصب‌ها می‌شوند. نمی‌دانم چگونه ممکن است این میراث کاملاً سیال و در عین حال شکننده را حفظ کرد؛ میراثی که نه به یک بنا یا جنگل یا آیین، بلکه به رفتار انسان‌ها وابسته است.

شبکه‌خوانی

هست و نیست شهرت

فردین علیخواه

بعضی‌ها، خیلی هستند. اینجا، آنجا و همه جا هستند؛ ولی «در واقع» نیستند. مثل شریف‌نیا. در اسکرین‌ها هست؛ ولی خارج از اسکرین تمام شده است. او در عین بودن زوال را تجربه می‌کند. بعضی‌ها گاهی هستند، گاهی نیستند؛ ولی آن زمانی که نیستند هم «در واقع» هستند. مثل هدیه تهرانی. اینها مراقب‌اند. مراقب شهرت‌شان. اوزود متوجه شد که شهرت چقدر می‌تواند شکننده باشد. کمی دور شد تا نزدیک بماند. کمی فاصله گرفت تا در مرکز باشد. او فعلاً زوال را تجربه نکرده است. بعضی‌ها اصلاً نیستند؛ ولی با اینکه نیستند هم «در واقع» بسیار هستند.

مثل بهروز وثوقی. او نیست؛ ولی حضور سنگینی دارد. «مدیریت شهرت» بسیار سخت است. شهرت مانند گلی در گلدان است. حفاظت و مراقبت می‌خواهد.

طبق گزارش خیرگزاری فارس، صنعت پتروشیمی روزانه ۷۸ میلیون مترمکعب گاز مصرف می‌کند که منجر به درآمد دلاری سالانه حداقل ۱۵ میلیارد دلار می‌شود، اما بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، بدهی این صنایع بابت دریافت گاز به ۶۰ هزار میلیارد تومان رسیده است.

چند روزی است خبری در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده که هنوز واکنش رسانه‌های رسمی قضائی را به همراه نداشته است. طبق این اخبار، فردی که قبلاً در سازمان منطقه آزاد اروند مسئولیت داشته، به اتهام اختلاس مالی ۱۳۰ هزار میلیارد تومانی در آبادان بازداشت شده است!

سلنا گومز از اینستاگرام خداحافظی کرد و گفت: «این بار ارزش‌ترین هدیه‌ای است که برای سلامت ذهنی‌اش به خود داده است». او در نشست اخیر صد چهره تأثیرگذار تأییم گفت: اکنون خوشحال‌تر است و با دوستانش تلفنی صحبت می‌کند. این خواننده، ۴۲۹ میلیون دنبال‌کننده داشت.

سعدود اسناد پیروزی و نجات خلیج فارس است، از ناپودی نجات دهند. عزیزان قول دادند و با سفیر محترم ایران نیز مکاتبه شد، اما ظاهراً کاری صورت نگرفت و امید است از سه کتیبه تانزانیا که تنها یکی از آنها سالم است، بتوانیم آن را نجات دهیم.

صنف

ابراز نگرانی برای افشارنیک

سه ماه از بازداشت مهدی افشارنیک، روزنامه‌نگار اقتصادی، می‌گذرد و تاکنون دلیل روشنی درباره بازداشت و اتهام انتسابی به خانواده ایشان اعلام نشده است. از حدود یک ماه پیش نیز با مساعدت مقام قضائی، به خانواده آقای افشارنیک اعلام شده بود که وثیقه‌ای به مبلغ پنج میلیارد تومان برای آزادی‌اش تهیه کنند، اما تاکنون با تبدیل قرار بازداشت موافقت نشده است. انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران در خبری درباره این بازداشت و بی‌خبری واکنش نشان داده و ابراز امیدواری کرده است: «مقام محترم قضائی شرایط مساعدی را برای آزادی ایشان هموار کند تا پس از سه ماه دوری از همسر و فرزندان خود، به جمع گرم خانواده بازگردد. همچنین امیدواریم فرایند رسیدگی به پرونده در قضائی شفاف و با رعایت اصول دادرسی انجام شود.»

هنرخوانی

داوران کن معرفی شدند

داوران بخش مسابقه اصلی هفتادوهفتمین جشنواره بین‌المللی فیلم کن معرفی شدند. «لیلی گلادستون» بازیگر نامزد اسکار فیلم «قاتلان ماه کامل»، «اوا گرین» بازیگر فرانسوی، «عمر سی» بازیگر فرانسوی، «ایرو سیلان» نویسنده فیلم برنده نخل طلای «خواب زمستانی» در سال ۲۰۱۴، «نادین لیکي» کارگردان فیلم «کفرناحوم» که در سال ۲۰۱۸ برنده جایزه هیئت داوران جشنواره کن شد، «خوان آنتونیو یاونو» کارگردان اسپانیایی فیلم نامزد اسکار «انجمن برف»، «پیرفرانچسکو فابونی» بازیگر ایتالیایی و «هیروکانو کورنیدا» کارگردان ژاپنی برنده نخل طلای ۲۰۱۸ با فیلم «زدان فروشگاه» اعضای هیئت داوران بخش مسابقه اصلی جشنواره کن را تشکیل می‌دهند و طبق اعلام پیشین «گرتا کرویک» کارگردان آمریکایی نیز ریاست هیئت داوران را برعهده دارد. اسمال از ایران فیلم «دانه انجیر مقدس» ساخته محمد رسول‌اف در بخش اصلی جشنواره کن حضور دارد و با توجه به حضور این کارگردان در خارج از کشور، در این جشنواره نیز حضور خواهد داشت. به گزارش برخی رسانه‌های سینمایی، «محمد رسول‌اف» هم‌اکنون در اروپاست تا برخی موارد مربوط به فیلمش را به انجام برساند. همچنین بر مبنای نشیبه‌ها به احتمال زیاد این فیلم در هفته دوم این جشنواره به نمایش درخواهد آمد. بنا بر گفته پخش‌کننده فیلم، این اثر نیز مانند فیلم‌های قبلی این کارگردان، برگزفته از مسال روز ایران بوده و به زندگی خانواده یک قاضی و خانواده‌اش می‌پردازد که با پیچیدگی کافکایی دستگاه‌های حاکمه و… روبه‌رو بوده و با شکمش همراه است.

روزها

نجات از ناپودی

دهم اردیبهشت، روز خلیج فارس است. روزی که می‌توانست فرصتی بزرگ برای حمایت از خلیج فارس باشد. اما با مروری بر خبرگزاری‌ها می‌توان دید که کمتر برنامه‌ای به این مناسبت برگزار شده است. البته در بوشهر مراسمی با رژه شناورهای مردمی و سواحل خلیج فارس برپا شد. ایسا خبری درباره احتمال ناپودی یک سند از آزادی خلیج فارس منتشر کرده است. «مرتضی رضوان‌فر» درخواست کرده که وزارت امور خارجه، کتیبه‌های شناسایی شده در کشور تانزانیا را که از معدود اسناد پیروزی و نجات خلیج فارس است، از ناپودی نجات دهد. به گفته این کتیبه‌یژه: «یادگارهایی از امامعلی خان در عمان و تانزانیا باقی مانده است که از آن‌جمله کتیبه‌ای است حکاکی‌شده بر چند توپ غنیمتی از فتح جزیره هرمز» و در ادامه اظهار کرد: «دو سال پیش از وزارت خارجه درخواست کردیم تا این کتیبه‌ها را که از معدود اسناد پیروزی و نجات خلیج فارس است، از ناپودی نجات دهند. عزیزان قول دادند و با سفیر محترم ایران نیز مکاتبه شد، اما ظاهراً کاری صورت نگرفت و امید است از سه کتیبه تانزانیا که تنها یکی از آنها سالم است، بتوانیم آن را نجات دهیم.»